

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

Науковий керівник – д.е.н., проф. О. Є. Кузьмін

О. Гайдін

Науковий керівник – д.е.н, проф. Бондарчук М. К.

«ПРИНЦИП ВИТЯГНУТОЇ РУКИ» ЯК ОСНОВНИЙ СТАНДАРТ КОНТРОЛЮ ЗА ЦІНОУТВОРЕННЯМ ВСЕРЕДИНИ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Сьогодні в умовах жорсткої боротьби на світових ринках спостерігається тенденція об'єднання різноманітних гравців у виробничо-господарські групи. Так за даними Держстату, станом на 1 січня 2018 року на території України функціонувало більше 3000 господарських об'єднань (рис.) Найбільше з них асоціацій (2331) та корпорацій (564). Також в країні зареєстровано 40636 філій та 4346 представництв різноманітних організацій як міжнародних так і національних [1]. Розгалужена мережа пов'язаних суб'єктів господарювання продукує колосальні обсяги внутрішніх фінансових потоків, частину з яких відносять до так званих контрольованих платежів (операцій). Відповідно до пп. 39.2.1.1. ПКУ «контрольованими операціями є господарські операції платника податків, що можуть впливати на об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств платника податків» [2]. З цього випливає, що суб'єкти господарювання, використовуючи операції всередині об'єднань здійснюють перерозподіл прибутків з метою послаблення навантаження від їх оподаткування. Така політика провадиться за допомогою методів трансферного ціноутворення.

У світовій та європейській практиці єдиним прийнятним стандартом контролювання трансферного ціноутворення є «принцип на відстані витягнутої руки». Цей підхід базується на зіставленні контрольованої операції з подібною операцією між непов'язаними суб'єктами підприємства у нормальному ринковому середовищі [3]. Сьогодні ж фундаментальною основою законодавчого регулювання трансферного ціноутворення у світі, зокрема і в Україні є «Настанови ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній та податкових служб». В українському Податковому кодексі це питання регулюється статтею 39. «Трансфертне ціноутворення», а також низкою положень і підзаконних актів.

Відповідно до п.п. 39.2.1.4 ПКУ контрольованими можна вважати, зокрема, але не виключно:

• операції з купівлі/продажу товарів та послуг;

• операції з нематеріальними активами;

• фінансові операції;

• операції з купівлі чи продажу корпоративних прав тощо [2].

Це лише основні види господарських операцій, які можуть бути визнані як контрольовані. Проте, варто зазначити, що сам факт здійснення операції на умовах, відмінних від ринкових (таких, за яких порушується «принцип витягнутої руки») ще не робить її контрольованою із точки зору законодавства. Для того щоб операцією зацікавилася Державна фіскальна потрібно, щоб одночасно виконувалось дві умови:

• дохід платника податків має складати більш ніж 150 мільйонів гривень на рік;

• обсяг операції має перевищувати 10 мільйонів гривень [2].

Варто звернути увагу на такий нюанс: з 1 січня 2018 року ціни за якими розраховується обсяг операцій мають відповідати «принципу витягнутої руки». Це означає, що операція вартістю менше 10 млн. грн. може бути визнана контрольованою за умови якщо ціни для її розрахунку були визнані штучно заниженими і такими, що не могли скластися між двома незалежними контрагентами.

Операції між пов'язаними суб'єктами не завжди проводяться напряму. Досить часто купівля/продаж товарів або послуг може проводитися через складний ланцюг комісіонерів-нерезидентів. Навіть в такій ситуації за умовами п.п. 39.2.1.5. ПКУ платежі можуть бути визнані контрольованими. Особливої уваги вимагають операції, участь у яких брали резиденти країн, де ставка податку на прибуток менша, ніж в Україні більш ніж на 5%. Список таких країн (чи територій) визначається і затверджується Кабінетом Міністрів України. На сьогоднішній день актуальним є Перелік №1045, що вступив в силу від 1.01.2018. За нашими підрахунками станом на 1 січня 2018 експорт до країн із переліку склав трохи більше ніж 2,2 млрд. дол. США, а імпорт всього 0,64 млрд. дол.

«Принцип витягнутої руки» пропонує ряд методів, що направлені боротьбу з ухилянням від сплати податку на прибуток. Більшість із них полягають у порівнянні елементів контрольованих і неконтрольованих операцій (вийняток – методи розподілу загального прибутку) Після визначення реальної вартості операції

переоцінений прибуток включається до бази оподаткування резидента України.

Використані джерела:

1. *Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>*
2. *Стаття 39 Податкового кодексу України*
3. *Постанова КМ України від 27 грудня 2017 р. № 1045 «Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, ... статті 39 Податкового кодексу України, ...».*

В. Гузар

Науковий керівник – ст. викл. Познякова О. І.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ОВДП В УКРАЇНІ

В умовах політичної і економічної кризи все більшого значення набувають облігації внутрішньої державної позики (ОВДП). Пожвавлення на українському ринку ОВДП відповідає загальносвітовій тенденції. Зокрема, у розвинутих країнах Західної Європи і США цей фінансовий інструмент є одним із найбільш ліквідних і надійних.

ОВДП – це вид цінних паперів, що емітуються державою в особі Міністерства фінансів з метою фінансування загальнодержавних потреб. Останні кілька років даний фінансовий інструмент набирає все більшої популярності серед населення України і нерезидентів, що робить його актуальним для дослідження.

Це й не дивно, адже дохідність за ОВДП відчутно вища ніж у звичайних гривневих чи валютних банківських депозитах (17% у гривні проти 14%, 4-5% у валюті проти 2-3%). При цьому у разі погашення валютних ОВДП за строком то погашення відбувається у доларах США або євро. Важливим також є надійність емітента, тобто держави яка завжди може виконати свої зобов'язання перед інвесторами, адже банківський сектор втратив колись високий рівень довіри. При цьому держава гарантує повернення коштів інвестованих в ОВДП у повному обсязі як фізичним так і юридичним особам, а при вкладенні грошей на депозити зобов'язання Фонду гарантування вкладів фізичних осіб складають до 200 тис. грн. лише для фізичних осіб. До переваг інвестування в ОВДП слід віднести й те що дохід по них оподатковується лише військовим збором у 1,5% (дохід по депозитах обкладається податком